

Басты бет / Заңнама / Заңнама

Прокуратура туралы

Қазақстан Республикасының Заңы 2017 жылғы 30 маусымдағы
№ 81-VI ҚРЗ.

Қайта оралу

Қолданушылар назарына!
Қолданушыларға ыңғайлы болуы үшін РҚАО мазмұнды жасады.

МАЗМҰНЫ

Осы Заң Қазақстан Республикасы прокуратурасының мәртебесін, құзыретін, қызметінің ұйымдастырылуы мен тәртібін айқындайды.

1-тарау. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-бап. Прокуратураның мақсаты

Прокуратура мемлекет атынан Қазақстан Республикасының аумағында заңдылықтың сақталуын заңда белгіленген шекте және нысандарда жоғары қадағалауды жүзеге асырады, сотта мемлекеттің мүддесін білдіреді және мемлекет атынан қылмыстық қудалауды жүзеге асырады.

2-бап. Прокуратура қызметінің құқықтық негіздері

Прокуратураның құзыреті, қызметінің ұйымдастырылуы мен тәртібі Конституцияда және заңда айқындалады.

3-бап. Прокуратура органдарын ұйымдастырудың және олардың қызметінің қағидаттары

1. Прокуратура төмен тұрған прокурорлар жоғары тұрған прокурорларға және Бас Прокурорға бағынатын бірыңғай орталықтандырылған жүйені құрайды.

2. Прокуратура өз өкілеттіктерін заңдылық, басқа мемлекеттік органдардан, лауазымды адамдардан тәуелсіз болу және Қазақстан Республикасының Президентіне ғана есеп беру қағидаттарында жүзеге асырады.

3. Прокуратура органдары өз функциялары мен өкілеттіктерін жүзеге асырған кезде олардың қызметіне араласуға тыйым салынады.

4. Прокуратура кәсіпкерлік субъектілерінің, ұйымдардың және мемлекеттік органдардың қызметіне араласуға, олардың қызметіне тексеріс тағайындауға, заңда көзделмеген негіздер бойынша ақпарат не құжаттар сұратуға құқылы емес.

5. Прокуратура органдары адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғау туралы мемлекеттік

құқықтары мен бостандықтарын қорғау туралы, мемлекеттік құпияларды және заңмен қорғалатын өзге де құпияны сақтау туралы заңнама талаптарына қайшы келмейтіндей деңгейде жария әрекет етеді.

4-бап. Прокуратураның міндеттері

Прокуратура заңда белгіленген шекте мынадай міндеттерді:

1) адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын, заңды тұлғалардың, қоғам мен мемлекеттің заңды мүдделерін қорғауды және қалпына келтіруді;

2) заңдылықты бұзуды, оларға ықпал ететін себептер мен жағдайларды, сондай-ақ олардың зардабын анықтауды және жоюды;

3) құқық қорғау органдарының және өзге де мемлекеттік органдардың заңдылықты, құқық тәртібін және қылмысқа қарсы күресті қамтамасыз ету жөніндегі қызметін үйлестіруді;

4) заңда және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерінде айқындалған өзге де міндеттерді жүзеге асырады.

2-тарау. ПРОКУРОРЛЫҚ ҚАДАҒАЛАУ САЛАЛАРЫ

5-бап. Прокурорлық қадағалаудың негізгі бағыттары

Прокуратура заңда белгіленген шекте және тәртіппен:

1) мемлекеттік, жергілікті өкілді және атқарушы органдардың, жергілікті өзін-өзі басқару органдарының және олардың лауазымды адамдарының, меншік нысанына қарамастан өзге де ұйымдар қызметінің, сондай-ақ олар қабылдайтын актілер мен шешімдердің;

2) заңды күшіне енген сот актілерінің;

3) атқарушылық іс жүргізудің және әкімшілік құқық бұзушылық туралы істер бойынша іс жүргізудің;

4) құқық қорғау органдарының және арнаулы мемлекеттік органдардың:

сотқа дейінгі тергеп-тексеру, жедел іздестіру және қарсы барлау қызметі;

қылмыстық жазаларды орындау және мемлекеттік мәжбүрлеудің өзге де шараларын қолдану;

Қазақстан Республикасының халықаралық шарттарын сақтау салаларындағы қызметінің;

5) мемлекеттік құқықтық статистиканың және арнайы есепке алудың заңдылығын;

6) заңда айқындалатын өзге де бағыттар бойынша заңдылықты жоғары қадағалауды (бұдан әрі - қадағалауды) жүзеге асырады.

6-бап. Қадағалау нысанасы, нысандары және шегі

1. Прокуратура - мемлекеттік, жергілікті өкілді және атқарушы органдардың, жергілікті өзін-өзі басқару органдарының және олардың лауазымды адамдарының, ал айрықша жағдайларда Қазақстан Республикасы Президентінің немесе Бас Прокурордың тапсырмасы бойынша меншік нысанына қарамастан өзге де ұйымдардың актілерінің, әрекеттерінің (әрекетсіздігінің) заңдылығын қадағалауды жүзеге асырады.

2. Қадағалау тексерістер және заңдылықтың жай-күйіне талдау жүргізу, сондай-ақ күшіне енген актілерді бағалау арқылы жүзеге асырылады.

3. Прокурор заңдылықтың сақталуын тексеруді өзінің құзыреті шегінде:

1) Қазақстан Республикасы Президентінің;

2) Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының тапсырмалары негізінде тағайындайды және жүргізеді.

4. Бас Прокурор орынбасарларының, облыстардың прокурорлары мен оларға теңестірілген прокурорлардың, аудандар прокурорлары мен оларға теңестірілген прокурорлардың мемлекеттік, жергілікті өкілді және атқарушы органдардың, жергілікті өзін-өзі басқару органдарының және олардың лауазымды адамдарының қызметіне тексерісті тағайындау және жүргізу туралы шешімдері:

1) физикалық, психикалық және өзге де мән-жайларға байланысты өз құқықтарын, бостандықтарын және заңды мүдделерін қорғауды өзі дербес жүзеге асыра алмайтын адамдардың;

2) шектелмеген адамдар қатарының;

3) егер бұл адамдардың өмірі, денсаулығы не Қазақстан Республикасының қауіпсіздігі үшін орны толмас зардаптың алдын алуға қажет болса, адамдардың, қоғамның және мемлекеттің;

4) мемлекеттік, жергілікті өкілді және атқарушы органдар, жергілікті өзін-өзі басқару органдары мен олардың лауазымды адамдары тарапынан жеке кәсіпкерлік субъектілерінің қызметіне араласу фактілері бойынша жеке кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтарын, бостандықтарын және заңды мүдделерін қорғау үшін қабылданады.

5. Алып тасталды – ҚР 02.07.2021 № 62-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

6. Прокуратура органдары қадағалауды жүзеге асырған кезде өзге де мемлекеттік органдардың функцияларын алмастырмайды.

Ескерту. 6-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 02.07.2021 № 62-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

7-бап. Тексерістер жүргізу тәртібі

1. Прокурор, мына жағдайларды:

1) осы Заңның 6-бабы 3-тармағының 1) тармақшасында көзделген жағдайды, сондай-ақ құқық қорғау органдарының және арнаулы мемлекеттік органдардың қызметінде заңдылықтың сақталуын қадағалауды жүзеге асыру кезінде жүргізілетін тексерістерді;

2) алып тасталды – ҚР 02.07.2021 № 62-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

3) тексеріс тағайындауға осы органның не оның лауазымды адамының шешімдері мен әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) жасалған шағым себеп болған жағдайды қоспағанда, құзыретіне тексеріс жүргізу кіретін уәкілетті мемлекеттік органға тексеріс жүргізуді тапсырады.

Құзыретті орган прокурорға тексеріс нәтижелері туралы заңда белгіленген мерзімде хабарлауға міндетті.

2. Осы баптың 1-тармағы бірінші бөлігінің 1) және 3) тармақшаларында көзделген жағдайларда тексерісті прокурор жүргізеді.

Прокурор осы Заңның 6-бабының 4-тармағында көзделген жағдайларда тексерісті тағайындауға және жүргізуге құқылы.

3. Тексеріс жүргізу туралы қаулы шығарылады, ол құқықтық

статистика және арнайы есепке алу жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органда тіркеледі.

Заңдылықтың сақталуын тексеру отыз жұмыс күнінен аспайтын уақыт ішінде жүргізіледі.

Қосымша материалдарды талап етіп алдыру қажет болған кезде, сондай-ақ тексеріс көлемінің ауқымдылығына байланысты айрықша жағдайларда оны жүргізу мерзімі отыз жұмыс күнінен аспайтын мерзімге және Бас Прокурормен, оның орынбасарымен, облыс прокурорымен және оған теңестірілген прокурормен келісу бойынша ғана ұзартылуы мүмкін.

Сараптама тағайындалған, сондай-ақ шет мемлекеттерден мәліметтер мен құжаттар алу қажет болған жағдайларда - оларды алғанға дейін, сондай-ақ тексеріс жүргізуге кедергі келтіретін өзге де жағдайларда тексеріс тоқтатыла тұруы мүмкін.

Тоқтатыла тұрған тексерісті жүргізу мерзімін есептеу ол қайта басталған күннен бастап жалғасады.

Тексерістерді тағайындау туралы қаулыларды тіркеудің осы тәртібі және оларды жүргізу мерзімдері қылмыстық процестік, қылмыстық-атқару заңнамасы, атқарушылық іс жүргізу, әкімшілік құқық бұзушылық, жедел іздестіру және қарсы барлау қызметі туралы заңнама шеңберінде жүргізілетін тексерістерге қолданылмайды.

4. Тексерісті тағайындау туралы қаулыда көрсетілген адамдар ғана тексеріс жүргізе алады.

5. Тексерісті жүзеге асыру кезінде прокурор:

1) егер құжаттар, ақпарат тексеріс объектісі болып табылмаса немесе тексеріс нысанына жатпаса, олардың берілуін талап етуге;

2) тексеріс жүргізудің белгіленген мерзімдерінен асыруға;

3) тексерілетін субъектінің қалыпты жұмыс істеуіне кедергі келтіруге құқылы емес.

Ескерту. 7-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 02.07.2021 № 62-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

8-бап. Заңдылықтың жай-күйін талдау

1. Заңдылықтың жай-күйіне талдау жүргізудің, оның ішінде құқық қорғау органдарының, арнаулы мемлекеттік және өзге де органдардың ақпарат алмасу жүйесімен интеграцияланған ақпараттық жүйелер мен ресурстарға қолжетімділікті пайдалана отырып талдау жүргізудің тәртібі осы заңда, өзге де заңнамалық актілерде және Бас Прокурордың актілерінде айқындалады.

2. Заңдылықтың жай-күйін талдау прокурорлардың субъектілерге (объектілерге) бармастан статистикалық деректерді, мемлекеттік және халықаралық ұйымдардың, бұқаралық ақпарат құралдарының мәліметтерін, азаматтық және қылмыстық істердің, әкімшілік құқық бұзушылық туралы істердің материалдарын, сондай-ақ өзге де ақпарат көздерін зерделеу арқылы жүргізіледі.

Заңдылықтың жай-күйін талдау нәтижелері анықтама түрінде ресімделеді. Заңдылықтың жай-күйін талдау нәтижелері бойынша осы Заңға сәйкес прокурорлық қадағалау не ден қою шаралары қабылданады.

Прокурор мемлекеттік, жергілікті өкілді және атқарушы органдардан, жергілікті өзін-өзі басқару органдарынан және меншік нысанына қарамастан өзге де ұйымдардан заңдылықтың

жай-күйіне талдау жүргізуге байланысты ақпаратты, құжаттар мен өзге де материалдарды талап етіп алдыруға құқылы.

Ескерту. 8-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 02.07.2021 № 62-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

9-бап. Тексерілетін субъектілердің құқықтары мен міндеттері

1. Тексерілетін субъектілер не олардың уәкілетті өкілдері прокурорлар тексеріс жүргізген кезде:

1) мынадай:

тексерілетін субъектіге тексеріс тағайындау туралы қаулыны бермеген;

құқықтық статистика және арнайы есепке алу органдарында тіркеу міндетті болатын кезде, мұндай тіркеусіз тексеріс жүргізілген;

осы Заңның 7-бабының 3-тармағында көрсетілген мерзім өтіп кеткен;

тексеріс тағайындау туралы қаулыда көрсетілмеген адамдар тексеріс жүргізген;

заңнамада көзделген жағдайда мемлекеттік құпияларға қолжетімділігі туралы рұқсатын растайтын құжаты болмаған жағдайларда, объектіге тексеріс жүргізу үшін келген адамдарды жібермеуге;

2) мынадай:

жүргізілетін тексеріс нысанасына немесе тексеріс тағайындау туралы қаулыда көрсетілген кезеңге жатпайтын;

мемлекеттік құпияларды немесе заңмен қорғалатын өзге де құпияны құрайтын мәліметтермен және құжаттармен танысуға құқық беретін тиісті рұқсаты немесе құжаты болмаған кезде осындай мәліметтер мен құжаттарды бермеуге;

3) тексеріс тағайындау туралы қаулыға, сондай-ақ прокуратура органдарының лауазымды адамдарының әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) заңда белгіленген тәртіппен шағымдануға құқылы.

2. Тексерілетін субъектілер не олардың уәкілетті өкілдері прокурорлар тексеріс жүргізген кезде:

1) прокуратура органдарының лауазымды адамдарының тексерілетін субъектінің аумағына және үй-жайларына кедергісіз кіруін қамтамасыз етуге міндетті.

Прокуратура органдарының лауазымды адамдарының режимдік объектілердің аумағына және үй-жайларына кіруі тексерілетін ұйымда белгіленген өткізу және объектішілік режимдер туралы талаптар ескеріле отырып қамтамасыз етіледі;

2) мемлекеттік құпияларды немесе заңмен қорғалатын өзге де құпияларды қорғау жөніндегі талаптарды сақтай отырып, прокуратура органдарының лауазымды адамдарына тексеріс нысанасы шегінде қағаз және электрондық жеткізгіштегі құжаттарды (мәліметтерді) не олардың көшірмелерін тексеріс нәтижелері туралы анықтамаға қоса тіркеу үшін беруге, сондай-ақ органдар мен ұйымдардың құқық қорғау органдарының, арнаулы мемлекеттік және өзге де органдардың ақпарат алмасу жүйесімен интеграцияланған ақпараттық жүйелері мен ресурстарына қолжетімділік жасауға;

3) тексеріс тағайындау туралы қаулымен және оның нәтижелері туралы анықтамамен танысуға және оларды қол қойып алуға;